

Høgni Djurhuus
fekk Móðurmáls-
virðislønina
2012

UMAFTUR AFTURUM

Umbera og royna aftur

Føroyingar eru eitt tolið fólk, eitt fólkaslag, sum letur sær alt lynda. Nei, nei, hatta er skeivt, blóðskeivt. Føroyingar eru als ikki tolir, tvørturímóti.

Føroyingar duga eitt betur enn nakað annað. Tað er at krevja og mótmæla. Grenja, sum tað eitur, tá fólk eru yvir hálvthundrað. Krevja, at alt er ókeypis, og mótmæla, at alt kostar. Og grenja um tað.

Og føroyingar eru ótolir, ella bara tápuliga býttir, tá bóltspæl verður viðgjørt í fjølmiðlunum. Tað er, áðrenn dysturin byrjar.

Vit hava mist talið á dystum, har sum sokallaðir serfrøðingar vænta bæði mál og stig. Tá seinasta bríkslið ljóðar, er einki stig, kanska okkurt málið, kanska.

Og ein rúgva av umberingum, sum vit duga uttanat nú.

Men, sjálvandi, tað kostar einki at vóna, vónin er ókeypis.

Tað kostar at vedda skeivt. Men ongum nýtist at vedda, tað er nóg mikið bara at vóna. Og so leingi bólturin er rundur, bilar ikki, at hævdið er fyrakantað.

Føroyingar eru tolir viðhvørt. Vónirnar er altíð góðar. Vónirnar.

Optimisman er góð og óskaðilig. Tað ber altíð til at gráta aftaná, sum eina ferð stóð á Ga-Jol pakkanum. Kanska stendur tað har enn.

Har eru,

vist enn, nógv klók fólk endurgivin. Góð orð aftur við øllum teimum kemisku orðunum, sum annars standa á pakkanum.

Nakað av tí besta og klókasta, sum har stendur, hatta við optimismuni.

Í landinum "of maybe", orðunum, sum ferðavinnuni dámar so væl at selja Føroyar við, er tó einki maybe, tá talan er um trillrundan bólt. Tá fáa vit bæði stig og mál, áðrenn dysturin byrjar. Einki kanska er skotið inn har. Her eiga vit at fáa stig. Hetta er dysturin, har vit, føroyingar, hava kjansin at vinna. Eiga at vinna. Gott, at okkurt sjálvsálit er í fólkinum, í tjóðini.

Og tó, vinnan hevur eisini eitt vet av tí, sjálvsálitinum. Í dag fer hon á heysin, tí í einum demokratii, sum Føroyar eru, ella skulu eittast at vera, ið hvussu so er, ráða fólka-valdir politikarar. Í morgin byggir vinnan út. Í framtíðini skal hon endurskipast, sanerast.

Tað er eisini eitt slag av optimismu at krevja, at alt er ókeypis.

Tað gera fólk í Føroyum, tey flestu. Einki skal kosta. Skal tað hóast alt kosta, skal tað kosta sum minst. Men helst skal tað kosta einki. Tey, sum grenja og kroysta seg á feysbukkuni, skriva dags-skránnu, spæla fiólina, sum tey flestu dansa eftir. Hini eru ikki

við, tey eru deyð, ella hálvdeyð, ið hvussu so er.

Nú bleiv trý-null til hini, sum vit annars skuldu fáa stig frá, trý stig.

Vit halda fram at vóna, bólturin er rundur enn og seinasta bríkslið hevur ikki ljóðað.

Uttan vón, uttan bjartskygni, uttan sjálvsálit er einki.

Vit eiga vónina, hon er ókeypis, so leingi vit vóna. So tað er bara at vóna altíð. Vónloysi kann ikki rættiliga brúkast. Tað er so keðiligt, men tað er veruleikin hóast alt. Og veruleikin er keðiligur, júst tí hann er veruleikin. Onkur sigur, at hann er nakin.

At vóna og at droyma eru lívs-játtandi. Veruleikin er drepanði. Á vestfallið við honum. Lívið er ov stutt til veruleikan, til sannroyndir.

Hatta við maybe er heldur ikki heilt rætt. Vit fáa ikki kanska stig og mál. Vit fáa stig og mál.

Vit vita ikki, hvat ella hvat málið er. Men vit koma á mál. Eingin ivi er um tað. Leiðin hagar er vill-ingarsom og knortlut. Men hvat ger tað? Vit herja á eina ferð enn. Royna aftur. Virða ikki veruleikan, vit skíta á hann.

Vit kunnu altíð gráta aftaná. Men tað gera vit tó ikki. Vit umbera og royna aftur.

Høgni
Djurhuus

Væl dándar leikur til børn elva til álvarsligan skaða

Umhvørvisráðið í Danmark mælir nú frá, at børn fáa væl dándu leikurnar, Squishies, at spæla við. Og orsøkin til ávaringina er, at tað eru so nógv skaðilig evni í hesum leikunum, at heilsuvandi kann standast av tí.

Squishies eru úr skúmi og mjúk at spæla við, men Umhvørvisráðið hevur nú kannað 12 ymsar leikur av hesum slagi og úrslitið er, at tær geva so nógv heilsuskaðilig evni frá sær, at tað kann vera til vanda hjá

børnum, sum spæla leingi við tær. Fyri at binda um heilan fingur verður tískil mælt frá at lata børnini fáa hesar leikurnar at spæla við, samstundis sum at mælt verður handlum frá at selja tær.

Kanningin hjá umhvørvisráðnum vísa, at skaðiligu evnini, sum eru funnin í Squishies, kunnu elva til livurskaða, umframt at tey kunnu hava fyribils ávirkan á eygu og andaleið. Evnini kunnu eisini skaða børn í móðurlívi, umframt at tey kunnu elva til skaðar á nerva-

lagið.

Kanninginar vísa, at tey skaðiligu evnini minka, sum frálíður, men tað er óvist, nær talan er um so lítlar nógdir, at tað er óskaðiligt. Men hjá summum er nóggin fallin so nógv, triggjar dagar eftir at leikurnar eru pakkaðar upp, at heilsuvandin er burtur.

Taðan er um evnini dimethylformamid, styren og toluen, og hesi evni ávirka eisini evnini at nærast sum vaksni, umframt at tey kunnu elva til krabbamein.

